

Sygn. akt III Ca 1530/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2019 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W.
przeciwko H. H.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w R.

z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt I C 783/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 1530/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. domagał się zasądzenia od pozwanej H. H. kwoty 1.565,79 zł wraz z ustawowymi od dnia wniesienia pozwu od kwoty 1.515,30 zł.

Uzasadniając żądanie podał, że na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółka jawna z siedzibą we W. w dniu 29 października 2015 r. nabył w stosunku do pozwanej wierzytelność z tytułu umowy pożyczki stanowiącej kredyt konsumencki nr (...) z dnia 23 sierpnia 2013r. Dochodzona pozwem kwota obejmuje: należność główną w wysokości 844,65 zł, odsetki umowne w wysokości 21.42 zł, odsetki za opóźnienie w wysokości 29.07 zł oraz opłatę operacyjną stanowiącą koszt zawarcia i wykonania umowy w wysokości 670,65 zł.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2017r. Sąd Rejonowy L. stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i przekazał sprawę do rozpoznania przez Sąd Rejonowy w R..

Nakazem zapłaty z dnia 18 kwietnia 2017r. wydanym przez Sąd Rejonowy w R. w postępowaniu upominawczym uwzględniono powództwo w całości. (sygn. akt I Nc 932/17).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem z 21 czerwca 2018r. Sąd Rejonowy w R. oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że 23 sierpnia 2013 r. między pozwaną, a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą (...) z siedzibą we W. została zawarta umowa pożyczki wysokiej o nr (...). Na mocy zawartej umowy pierwotny wierzyciel udzielił pozwanej pożyczki w wysokości 5.000 zł na okres od 23 sierpnia 2013 r. do 23 sierpnia 2016 r. Przyznaną kwotę pozwana zobowiązała się spłacić wraz ze wszelkimi kosztami, opłatami oraz odsetkami (16 % w stosunku rocznym) w 36 miesięcznych ratach płatnych w kwocie po 329,96 zł każda, w terminie do 23-go każdego miesiąca, przy czym termin wymagalności pierwszej raty ustalono na 23 września 2013 r.

W przypadku nieterminowych spłat rat pożyczki pierwotny wierzyciel był uprawniony do podjęcia w stosunku do pozwanej działań windykacyjnych. Ponadto, w razie opóźnienia w zapłacie dwóch pełnych rat lub powstania zaległości przekraczających sumę dwóch pełnych rat, pożyczkodawca był uprawniony do rozwiązania za wypowiedzeniem umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Wypowiedzenie następowało po uprzednim pisemnym wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy.

W dniu 23 sierpnia 2013 r. została na konto pozwanej przelana kwota 5000 zł.

W dniu 29 października 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółką jawną z siedzibą we W. zawarł z K. Niestandaryzowanym S. Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą we W. umowę o przelew wierzytelności m.in. wobec dłużniczki H. H. wynikającej z tytułu umowy pożyczki.

W wyciągu z ksiąg funduszu wskazano, że wysokość zobowiązania dłużniczki wynosi kwotę (...)79 zł z tytułu należności głównej, 21.42 z tytułu odsetek umownych oraz kwotę 29.07 zł z tytułu odsetek karnych.

Pozwana na poczet umowy pożyczki wpłaciła 10.158,39 zł.

Pismem z dnia 6 czerwca 2016r. pierwotny wierzyciel działając w imieniu powoda wezwał pozwaną do zapłaty zadłużenia zgodnie z zawartą umową pożyczki. Podał, że stan zadłużenia na dzień wysłania pisma wynosi 655,38 zł.

Pismem z dnia 29 sierpnia 2016 r. powód wezwał pozwaną do spłaty zadłużenia z tytułu umowy pożyczki. Stan zadłużenia na dzień sporządzenia wezwania wynosiła 1.552.45 zł.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach rozstrzygnięcia przywołał regulacje: art. 720 § 1 k.c. oraz art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, wskazał, że przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy).

Sąd nie uwzględnił zarzutu braku legitymacji czynnej po stronie powodowej albowiem z przedłożonych dokumentów wynika, że powód wstąpił w prawa cedenta i jest uprawniony do występowania w niniejszej sprawie.

Wątpliwości Sądu nie budził również fakt, że pierwotny wierzyciel jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Z tych względów Sąd ustalał, czy postanowienia umowy z dnia 23 sierpnia 2013r. były dla stron wiążące wskazując, że umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385 1 §1 k.c., tj. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta.

Sąd wskazał, że strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanej kwoty 1.565,79 zł, która obejmowała niespłacony kapitał wysokości 844,65 zł, odsetki umowne w wysokości 21.42 zł, odsetki za opóźnienie w wysokości 21.42 zł oraz opłatę operacyjną w wysokości 670.65 zł. Sąd wskazał, że wysokość opłaty operacyjnej była uzależniona od wysokości udzielanej pożyczki oraz okresu jej spłaty, a wyliczona została w oparciu o wysokość zryczałtowanych

kosztów zawarcia i obsługi, ustaloną wartość ryzyka związanego z udzieleniem oraz obsługą pożyczki, a także ustaloną marżą zysku przysługującą pożyczkodawcy. W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy, w której zastrzeżono opłatę operacyjną uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353 § 1 k.c. i art. 5 k.c., stanowiące obejście przepisu art. 359 § 2 1 k.c. o odsetkach maksymalnych, a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385 § 1 k.c.

Niezależnie od tego Sąd uznał, że w/w opłata miała stanowić wynagrodzenie pożyczkodawcy za usługę wykonywaną na rzecz pożyczkobiorcy w postaci czynności związanych z przygotowaniem i obsługą umowy pożyczki, obejmujących obsługę spłat i monitorowanie ich terminowości za cały okres trwania umowy. Sąd stwierdził, że skoro opłata miała być pobierana za konkretne czynności (przygotowanie i obsługę pożyczki) to zasadność jej naliczenia konstytuowałaby się dopiero wówczas, gdyby czynności takie zostały w rzeczywistości podjęte, a powinność ich wykazania, na mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obciążała powoda, który powinności tej nie sprostował.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż pozwana była zobowiązana do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy wyłącznie kwoty wypłaconego jej kapitału pożyczki oraz skapitalizowanych odsetek kapitałowych. Strona powodowa wskazała w pozwie, iż na poczet przedmiotowej umowy pozwana wpłaciła łącznie kwotę 10.158,39 zł, a więc przewyższającą jej zadłużenie, co skutkowało uznaniem przez Sąd, że pozwana w całości uregulowała zobowiązanie wobec strony powodowej. Z tych względów powództwo zostało oddalone.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia wniósł powód zaskarżając wyrok w całości.

Zarzucił mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, tj: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to okoliczności wynikających z treści zawartej na piśmie umowy pożyczki w zakresie ustalenia warunków związanych z całkowitą kwotą pożyczki oraz całkowitym kosztem pożyczki, a także pozostałymi jej warunkami.

Nadto zarzucił, mające wpływ na wynik sprawy, naruszenie przepisów materialnych, tj::

- a) art. 385¹ k.c. - poprzez uznanie, iż zapisy umowy pożyczki dot. opłaty operacyjnej są sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszają interesy konsumenta;
- b) art. 58 k.c. - poprzez uznanie, iż zapisy umowy pożyczki dot. opłaty operacyjnej są sprzeczne z przepisami prawa i zmierzają do ich obejścia;
- c) 720 k.c. poprzez uznanie, że ma on zastosowanie do zawartej umowy pożyczki, w momencie gdy do umowy powinny mieć zastosowanie przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

Na tych podstawach wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie roszczenia na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji w celu przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego.

Nadto wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Niniejsza sprawa była rozstrzygana w postępowaniu uproszczonym czego konsekwencją jest możliwość zastosowania regulacji art. 505¹³ § 2 k.p.c., która stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania

dowodowego, to uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja powoda nie odniosła skutku, a zaskarżony wyrok należało uznać za trafny.

Podniesione przez powoda w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego i prawa materialnego należało uznać za chybione.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje zarówno wnikliwe ustalenia faktyczne, jak i gruntowne i obszernie rozważania prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, uznając, iż nie ma potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania. Ustalenia te bowiem znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, zaferowanym przez stronę powodową. Sąd meriti ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c., wbrew twierdzeniom apelującego, trafnie przyjmując, iż powód nie wykazał w sposób właściwy i dostateczny zasadność i wysokość całego dochodzonego przez siebie roszczenia w niniejszej sprawie. Zgodzić się należało z Sądem meriti, iż analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności przedmiotowej umowy pożyczki, zobowiązywała sąd do stwierdzenia, że pożyczka została w całości spłacona przez pozwaną.

Zasadnie przyjął Sąd Rejonowy, że strony zawarły umowę pożyczki, w konsekwencji czego doszło do powstania pomiędzy pozwaną, a wierzycielem stosunku zobowiązaniowego. Jednakże w oparciu o powołaną umowę pożyczki podlegała ocenie wysokość zadłużenia pozwanej oraz zasadność jego naliczenia, przy uwzględnieniu regulacji art. 720 § 1 k.c. i 353 § 1 k.c.

Słusznie także przyjął Sąd meriti, oceniając zapisy umowy łączącej strony, że pozwanej przysługiwał status konsumenta oraz że wierzyciel jako przedsiębiorca zajmujący się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek, przy zawieraniu umów posługiwał się wzorcami umownymi. Trafnie także Sąd ten zwrócił uwagę na to, że w sprawach z udziałem konsumenta, do kategorii których należy niniejsza sprawa, sąd ma obowiązek działania z urzędu, co wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE. Mając na uwadze powyższe rozważania słusznie uznał, że analiza łączącego pozwaną z poprzednikiem prawnym powoda stosunku prawnego i zawartej umowy, prowadzi do oceny, iż § 4 ust. 2 umowy przewidujące pobranie od pożyczkobiorcy opłaty operacyjnej w wysokości 5.550 zł stanowi niedozwoloną klauzulę umowną. Sporne postanowienie umowne niewątpliwie kształtuje prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, albowiem kwota prowizji w wysokości stanowiącej niemal 100 % kwoty pożyczki, stanowi w istocie zakamuflowaną postać lichwy.

Z poglądów doktryny i orzecznictwa wynika, że pod pojęciem opłat, prowizji oraz innych kosztów należy rozumieć swoistą "cenę" przeprowadzanych operacji, stanowiącą zarówno ekwiwalent kosztów poniesionych przez kredytodawcę, jak i element zysku. Są one zazwyczaj pobierane z tytułu samego przyznania kredytu, ale także od czynności mających miejsce już po zawarciu umowy. Pod pojęciem tym należy rozumieć koszty pobierane od czynności faktycznych, mających charakter niejako "obsługowy" w stosunku do podstawowej działalności kredytowej. Co do zasady mają one na celu pokrycie kosztów ponoszonych przez kredytodawcę przy wykonywaniu określonej czynności, w praktyce jednak mogą stanowić również źródło jego dochodu (zwłaszcza w przypadku ich określenia w sposób ryczałtowy).

Z uwagi na powyższe, Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że opłata operacyjna w wysokości 5.550 zł, narusza dobre obyczaje i interes konsumenta, skoro uiszczenie wskazanych opłaty było związane z przyznaniem stronie pozwanej pożyczki w wysokości 5.000 zł. Ponadto, strona powodowa (niezależnie od naliczonej dodatkowej opłaty) była uprawniona do pobrania odsetek za skorzystanie z jej kapitału i to odsetek kapitałowych w wysokości maksymalnej 10 % w skali roku, a także strony w umowie zastrzegły dodatkowo odsetki za opóźnienie w maksymalnej wysokości dopuszczalnej przepisami prawa. Mając na uwadze powyższe, omawiana dodatkowa opłata skutkuje w rzeczywistości przerzuceniem przez powoda na klienta (będącego konsumentem) ryzyka prowadzonej przez Spółkę działalności gospodarczej, obciążając nadmiernie konsumenta. Zasadnie zatem przyjął Sąd Rejonowy, iż regulacja umowy z konsumentem

jest w tym zakresie niedozwolonym postanowieniem umownym w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c., gdyż kształtuje jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza jego interes albowiem "rażące naruszenie interesów konsumenta" w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie wskazane w tym przepisie, formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta. Taka ocena powyższych postanowień umowy jest tym bardziej uzasadniona, gdy weźmie się pod uwagę fakt, iż postanowienia te stały się częścią umowy na podstawie wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta, na których treść nie miał rzeczywistego wpływu.

Powód nie wykazał w postępowaniu, iż każde postanowienie umowy było z pozwaną uzgadniane indywidualnie tzn., iż m.in. kwestia wysokości opłat była klauzulą stanowiącą przedmiot wzajemnych negocjacji tj. była indywidualnie wynegocjowana z konsumentem tak, że miał on wpływ na ustalenie ostatecznej wysokości tych kosztów. Zgodnie z art. art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Ponadto trzeba mieć na względzie, iż kodeks cywilny w art. 385¹ § 3 k.c. zawiera domniemanie prawne, iż postanowienia wzorca umowy nie są uzgadniane indywidualnie z konsumentem. Zatem zgodzić się należało z Sądem meriti, że sporne postanowienie umowne przewidujące opłatę operacyjną stanowi niedozwoloną klauzulę umowną i nie wiąże pozwanej.

Konkludując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a zarzuty powoda nie zasługiwały na uwzględnienie. W świetle powyższych rozważań i argumentacji przedstawionej przez Sąd Rejonowy oraz materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu, powództwo trafnie zostało przez Sąd meriti oddalone.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art.505¹⁰ § 1 k.p.c., apelację powoda oddalono, jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 2 k.p.c. Koszty te ustalono na podstawie § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 poz. 1800 z późniejszymi zmianami) w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016r.

SSO Andrzej Dyrda